

Færdigfødning af efterårslam med hel byg eller hel rug

*J. Højland Frederiksen og Henning Kristensen
Afdeling for forsøg med kvæg og får*

Forsøg med færdigfødning af slagtelam er gennemført med det formål at sammenligne hel byg og hel rug som hovedfoder til ikke slagtemodne lam, såkaldte »efternølere«. Forsøgsfoderet, hel byg eller rug, blev tildelt efter ædelyst sammen med maksimalt 250 g soyaskrå dagligt og begrænsede mængder kløvergræshø. I forsøget blev 14 lam af racerne Leicester, Shropshire og Oxforddown fordelt ligeligt på to hold, hvoraf det ene fik hel byg og det andet hel rug.

Lammene fortærede i gennemsnit 240 g mere byg end rug pr. dag. Den gennemsnitlige daglige tilvækst blev henholdsvis 145 og 104 g og det tilsvarende foderforbrug blev på 8,6 og 9,7 FE/kg tilvækst. En forsigtig vurdering tyder på, at rug er mindre egnet, og således skal være væsentligt billigere end byg for at være konkurrencedygtig i denne produktion.

Indledning

I henhold til fodermiddeltabellen (Andersen og Just, 1983) indeholder byg og rug h.h.v. 1,15 og 1,17 FE pr. kg tørstof med h.h.v. 83 og 65 g fordøjeligt råprotein pr. FE. Der er i de senere år fremkommet en række forespørgsler om egnetheden af rug som færdigfødningfoder til slagtelam. Da afdelingen ikke havde forsøgsresultater vedrørende dette spørgsmål gennemførtes et orienterende forsøg, hvor fodring med hel byg blev sammenlignet med fodring med hel rug.

Materiale og metode

I forsøget benyttedes såkaldte »efternølere« fra den forudgående sommers forsøg med græssende dyr. Formålet med færdigfødningen var at gøre sådanne lam slagtemodne.

Forsøget gennemførtes med 14 lam af racerne Leicester, Oxforddown og Shropshire fordelt på 2 hold med hver sin forsøgsbehandling. Lammene var opstaldet gruppevis på dybstrøelse. Begge grupper tildeltes soyaskrå i mængder, der udgjorde 25% af det tildelte forsøgsfoder, dog maksimalt 250 g pr. lam dagligt. Forsøgsfoderet, hel byg eller hel rug, tildeltes efter ædelyst. Efter 2 uger blev mængden af snittet kløvergræshø begrænset til ca. 200 g dagligt.

Lammene var født i foråret 1985. De blev fravænnet i midten af august. Indtil indbinding d. 10/10 græssede de på kløvergræsmarker. Lammene blev klippet d. 23/10. Forsøget fandt sted i perioden 23/10–16/12 1985.

Resultater og diskussion

I tabel 1 er angivet resultaterne vedrørende foderoptagelse og foderforbrug. Optagelsen af soyaskrå var ens gennem hele forsøgsperioden for begge hold. I tabellen er optagelsen af soyaskrå og forsøgsfoder slået sammen. Det ses, at optagelsen af rug i forsøgsperiodens begyndelse var betydeligt mindre end af byg, og at den steg stærkt mod forsøgsperiodens slutning. Bygholde har dog over hele forsøgsperioden dagligt fortæret 240 g mere end rugholdet.

Vægt og tilvækst er anført i tabel 2. Tilvæksten er relativ lav for begge hold, hvilket måske kan skyldes, at det var lammene med ringeste væksthastighed, som deltog i forsøget, idet de bedste lam allerede var leveret til slagtning. Tilvæksten var lavest for rugholdet, der som nævnt havde den laveste foderoptagelse. De lave tilvækster resulterede i et relativt højt foderforbrug/kg tilvækst, svarende til henholdsvis 8,6 og 9,7 FE for byg- og rugholdene. Det svarer til en forskel i foderudnyttelse på ca. 13%.

Konklusion

I et tidligere forsøg med færdigfødning af beder (medd. nr. 377, Statens Husdyrbrugsforsøg), er der, som i dette forsøg, målt et relativt stort foderforbrug. Der foreligger ikke data til belysning af det optimale tidspunkt eller den optimale alder ved hvilken færdigfødning bør begynde eller ophøre, men resultaterne tyder på, at færdigfødningen bør begynde i en tidligere alder end her praktiseret. Dette spørgsmål søges belyst i kommende forsøg.

Forsøgsresultaterne viser, at byg er at foretrække fremfor rug som færdigfødningfoder til slagtelam, såfremt der ønskes en rimelig stor foderoptagelse allerede fra fædningens start.

Tabel 1. Foderoptagelse (g/dgl.) og foderforbrug ved fodring med hel byg eller hel rug (krf. = summen af soyaskrå og korn).

Forsøgsfoder	Hel byg		Hel rug	
	krf	hø	krf	hø
Antal dyr	7		7	
Dage i forsøg	56		56	
Uge				
1	767	284	626	301
2	926	349	688	283
3	1194	208	982	222
4	1214	175	820	175
5	1404	175	993	175
6	1290	225	1071	225
7	1190	233	1117	233
8	1435	200	1305	200
	I alt	gns.	I alt	gns.
	(kg)	(g/dag)	(kg)	(g/dag)
Soyaskrå	13,8	246	13,0	232
Forsøgsfoder	50,1	911	37,6	671
Kløvergræshø	11,8	211	11,0	196
FE i alt	69,9		56,4	
FE pr. kg tilvækst	8,6		9,7	
FE pr. kg				
Nettotilvækst ¹⁾	17,9		20,2	

¹⁾Nettotilvækst = daglig tilvækst × slagteprocent.

Tabel 2. Alder, vægt, daglig tilvækst og hudkarakter ved fodring med hel byg eller hel rug.

Forsøgsfoder	Hel byg		Hel rug	
	krf	hø	krf	hø
Antal dyr	7		7	
Alder i dage	211		220	
Vægt (kg), tilvækst (g)	kg	g	kg	g
Ved start	35,7		33,9	
1.-3. uge	37,8	100	33,8	-5
4.-6. uge	42,6	229	38,2	210
7.-8. uge	43,8	86	39,7	107
Gns. daglig Tilvækst, g	145		104	
Gns. netto tilvækst, g	70		50	
Hudkarakter ved start ¹⁾	2,0		2,0	
slut	3,1		2,7	
ændring	1,1		0,7	

¹⁾Meget mager, 5 = meget fed.

